

Предко Вікторія Володимирівна
*Доктор філософії в галузі психології,
Старший науковий співробітник
Український науково-методичний центр
практичної психології і соціальної роботи
м. Київ, Україна*

ВПЛИВ КЛІПОВОГО МИСЛЕННЯ НА РОЗВИТОК ЖИТТЄСТІЙКОСТІ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Прискорений темп життя, постійне зростання інформаційного потоку, розвиток нових цифрових інформаційно-телекомунікаційних технологій породжує нові проблеми сучасного суспільства, а саме масовий розвиток кліповізації мислення особистості. Кліпове мислення характеризується інформаційною фрагментарністю та відсутністю цілісної картини сприйняття оточуючого середовища, перешкоджає здатності здійснювати глибокий аналіз інформації, виділяти важливі речі та робити висновки. Таке мислення може стати основною причиною дезадаптації, яка послаблює стресостійкість особистості, супроводжується неспроможністю встановлювати міжособистісні контакти, реалізовувати внутрішній потенціал та адекватно реагувати на події оточуючого середовища. Особливо негативно кліпове мислення позначається на життєстійкості особистості, яка є основним механізмом психологічного виживання людини, її загальної ефективності та провідним чинником високого психічного здоров'я, психологічного благополуччя та емоційної зрілості [1].

Так, однією з причиною формування кліпового мислення постає рання взаємодія особистості з гаджетами, проведення багато часу за ними, що своєю чергою, викликає залежність, звуження пізнавальних інтересів та зниження навичок соціальної взаємодії у реальному житті. Діти, які більшу частину вільного часу проводять за гаджетами, не вміють спілкуватися, задавати питання, їх захоплення зовсім не сприяють особистісному розвитку, а навпаки, перешкоджають розвитку уяви, фантазії та творчого мислення. Відповідно, така відсутність обізнаності щодо ефективної взаємодії у життєвих реаліях викликає відчуття невпевненості, яка призводить до депривації, повної відсутності будь-яких дій на користь свого розвитку.

Оскільки, сучасний інформаційний простір здатний негативно вплинути на психологічні особливості людини, знизити її життєстійкість, змінити її загальні психологічні властивості та поведінку, порушити адаптацію, призвести до неадекватного відображення реальності, то великої актуальності набуває дослідження та діагностика психологічних рис кліпового мислення вже на ранніх

етапах його формування, а також здійснення низки психологічних заходів задля його профілактики, відновлення контакту особистості з реальністю.

Важливою умовою в цьому процесі постає створення сучасної системи освітнього середовища, яке забезпечить необхідні умови навчання та повноцінного розвитку кожній особистості. Така система має спиратися на залучення психологічної служби освіти, психологічний вплив, якої буде спрямований на формування адекватних моделей поведінки в проблемних ситуаціях задля утвердження конструктивних життєвих орієнтирів, ідеалів та цінностей кожної особистості; створення атмосфери довіри та близькості; сприятливих умов для спілкування та взаємодії, повноцінним обміном життєвим досвідом. Провідним механізмом такої системи є впровадження практичної складової, а саме застосування низки психологічних технік, зокрема, майнфулнес, проведення психологічних тренінгів, занять і бесід, які допоможуть учням у вирішенні складних життєвих ситуацій, нададуть навички конструктивного вирішення конфліктних ситуацій, вміння вибудовувати ефективну міжособистісну взаємодію. Навчать позитивному мисленню, грамотному управлінню часом, способам зняття напруги, допоможуть поставити конструктивні цілі та змотивують на розвиток.

Отже, лише така інноваційна освіта зможе сформувати людину, здатну жити в надзвичайно глобалізованому світі, стати тим соціальним інструментом, який сформує нові виховні ідеали, що призведуть до змін у змісті навчання, допоможуть створити ситуацію, в якій особистість зможе повноцінно самореалізуватися та виявляти свій внутрішній, творчий потенціал, здатність до рефлексії й, відповідно, високих соціально-адаптаційних можливостей.

Список використаних джерел:

1. Maddi S. Hardiness: An operationalization of existential courage // *Journal of Humanistic Psychology*. 2004. Apr.4. P. 279 – 298.